Liedul românesc – liedul chinezesc.
Influența unor aspecte poetice și muzicale asupra interpretării vocale

Doctorand: GENG YAN

REZUMAT

Prezenta teză de doctorat, intitulată *Liedul românesc – liedul chinezesc. Influența unor aspecte poetice și muzicale asupra interpretării vocale*, reprezintă rodul experienței acumulate în anii de studiu efectuați în România, în principal, în cadrul Academiei Naționale de Muzică „Gheorghe Dima”.

Lucrarea este alcătuită din patru capitole, precedate de o introducere ce cuprinde argumentul, precum și o prezentare a metodologiei și o prezentare a corpusului pe care s-a efectuat cercetarea. Teza se încheie cu o serie de concluzii generale, cu anexe și cu prezentarea bibliografiei și, respectiv, webografiei pe care s-s sprijinit acest demers.

Capitolul întâi – *Considerații asupra evoluției genului de lied* – conține, la rândul său, trei subcapitole întitulate : 1) *Liedul, expresie a sensibilității muzicale și poetice vest-europene*, 2) *Liedul în muzica românească* și 3) *Factori care au favorizat apariția liedului în muzica chineză*.

Acest prim capitol este dedicat unor clarificări de ordin etimologic, și istoric, dar și referitoare la genul și forma de lied. După o privire asupra evoluției liedului în Europa de Vest, este urmărit modul în care acest gen al muzicii culte apusene a fost preluat și altoit pe tradiția cântecului popular românesc. Deja, în acest punct al cercetării, s-au pututu constata asemănări cu modul în care liedul a fost adoptat și în cultura muzicală chineză a secolului al XX, interacțiunile compozitorilor din China cu tradiția muzicală vest-europeană fiind asemănătoare cu cele ale compozitorilor români.

Capitolul continuă cu o privire de ansamblu asupra artei și muzicii chinezești, precum și cu o serie de considerații generale asupra limbii chineze, indispensabile pentru a putea înțelege, mai apoi, modul de elaborare și structurare a poeziei chinezești.

Capitolul al doilea – *Considerații asupra poeziei chineze și a versificației românești* – este alcătuit din trei subcapitole : 1) *Scurt istoric al poeziei chineze*, 2) *Caracteristici ale creației poetice chineze*, 3) *Aspecte ale versificației românești*. Într-o primă fază a acestei incursiuni în istoria poeziei chineze, un punct de interes îl constituie poezia chineză clasică *Shi Jing* – una dintre cele treisprezece cărți clasice ale literaturii chineze. Aceasta este, de fapt, o antologie de poezie populară chineză, datând din secolele XI-VIII î. H., și îi este atribuită lui Confucius. Un alt moment important asupra căreia se apleacă cercetarea este cel al constituirii poeziei chineze clasice culte, începând cu secolele IV-III î.H., prin creația unor poeți precum Qu Yan, Tao Yuanming (Tao Qian 365 ? - 427), Li Tai-Pe (Li Bai 710-762) sau Tu Fu (712-770) Poezia chineză clasică, apărută într-o vreme când multe popoare nu luaseră ființă sau nu aveau, încă, o formă de scriere proprie, a avut un rol esențial în dezvoltarea artei lirice a vechilor popoare asiatice și, în mod firesc, asupra evoluției genurilor muzicale vocale ale acestora.

În continuare, se insistă asupra unor aspecte caracteristice al poeziei chineze, menite să faciliteze înțelegerea gândirii și reprezentării poemelor. Se arată aici că, alături de structura ritmică și de intonația, care are un rol covârșitor în crearea sensului, un aspect fundamental a poeziei chinezești îl constituie caracterul pictural latent al scrierii. Sunte menționate genuri și forme ale

poeziei chineze, precum și o serie de figuri de stil, teme (natura, dragostea, tristețea, mitologia etc.) și simboluri (cu precădere din lumea vegetală și animală), care apar cu frecvență în poeme.

În mode firesc, alături de prezentarea elementelor de bază ale limbii și poeziei chineze, sunt prezentate noțiuni și aspecte fundamentale legate de structura versului românesc și de raportul acestuia cu alcătuirile muzicale.

După primele două capitole, ce pot fi considerate un necesar preambul lămuritor asupra limbilor chineză și română și a modului de structurare a poeziei, în aceste două limbi, urmeză capitolul al treilea, care deschide prezentarea și analiza unor lieduri românești și chinezești, studiate de-a lungul anilor și care fac parte din repertoriul autoarei acestei teze. Astfel, acest al treilea capitol – *Liedul românesc și chinezesc în prima jumătate a secolului XX* – se referă la câteva dintre liedurile lui Gheorghe Dima (1947-1925) – important compozitor al epocii romantice și întemeietor de școală românească – la câteva dintre cele mai reprezentative creații de gen ale lui Sabin Drăgoi (1894-1968), precum și la câteva dintre liedurile lui Huang Zi (1904-1938).

În apitolul al patrulea – Liedul românesc și chinezesc în a doua jumătate a secolului XX – sunt prezentați compozitorii Felicia Donceanu (n. 1931) și Lu Zaiyi (n. 1943), precum și câteva dintre liedurile, considerate exponențiale pentru creația acestora.

Abordarea operei fiecăruia dintre compozitori menționați urmeză un protocol de cercetare și analiză identic, pentru a asigira unitatea și coerența ultimelor două capitole.Pentru fiecare compozitor s-a întocmit o succintă fișă biografică cu referire la viață și creație, iar apoi, analiza poetico-muzicală a liedurilor selectate cuprinde o analiză a picioarelor metrice și apoi o corelare a acesteia cu profilul melodic, arătându-se implicațiile pe care structura ritmico-melodică (poetico-muzicală) o are asupra interpretării vocale.

Concluziile tezei se referă la faptul că atât liedul românesc cât și chinezesc au urmat o linie de evoluție asemănătoare, în pofida particularităților dictate de natura și structura fiecăreia dintre cele două limbi și că liedul constituie o etapă foarte importantă și necesară în devenirea oricărui viitor cântăreț, respectiv viitor profesor de cânt.